

France Ostanek

BELEŽKE O PRVI ŠOLI NA NEKDAJ SLOVENSKEM OZEMLJU

V založbi Athesia v Boznu (Bolzano) je izšla leta 1972 knjiga Karla Rampolda »PUSTERTAL«,¹ ki obsega zemljepisni in zgodovinski oris te doline ob rekah: Dravi, Rienzi in Ahri in sicer od avstrijsko-italijanske državne meje pri kraju Winnebach pa do izliva reke Rienze v Eisacko. Opisano ozemlje je bilo priključeno Italiji po prvi svetovni vojni s St. Germainsko mirovno pogodbo (10. 9. 1919). Pri zgodovinskem opisu omenja avtor vpad Slovanov sredi šestega stoletja v Vzhodne Alpe po odhodu Langobardov in da so prodrli do Innichena (str. 16). Takoj zatem so pričeli Bavarci napadati Slované in da so jih ti celo dvakrat premagali. Slovanska naselitev pa je bila redka in zato so kmalu prevladali v dolini priseljeni Bavarci. Pri navajanju podatkov o šolstvu pravi, da je treba kraj Innichen najprej omeniti, ker ima glede pričetka pouka v Pustriški dolini prvenstvo. Pri tem se sklicuje na podatke v knjigi »DIE HOFMARK INNICHEN«, ki jo je napisal Egon Kùhebacher in je izšla za 1200-letnico ustanovitve kraja in samostana leta 1969.² Kùhebacher pravi v svojem delu, da je najbrže z ustanovitvijo benediktinskega samostana pričela delovati tudi šola. Ta podatek me je vzpodbudil, da sem pričel iskati gradivo o pričetku pouka v Innichenu, kajti to bi bila po poprej omenjenem podatku prva šola, ustanovljena po naselitvi Slovencev v Vzhodnih Alpah. Med naloge Slovenskega šolskega muzeja, ki je od leta 1960 tudi dokumentacijski center za zgodovino šolstva in pedagogike za slovensko etnično ozemlje, sodi zbiranje in ugotavljanje podatkov o pričetku pouka od najstarejših obdobij tudi za ozemlje, ki so ga nekoč naseljevali naši predniki in se je zaradi priseljevanja, tujega političnega in kulturnega vpliva spremenil tekom stoletij narodnosti sestav prebivalstva.

Že pred tem sem našel podatke o naselitvi Slovanov v Vzhodnih Alpah v letnem poročilu gimnazije v Brixnu iz leta 1879.³ V tem poročilu je objavil ravnatelj gimnazije Mitterrutzner⁴ povzetek predavanja, ki ga je imel Bern-

¹ Karl Rampold: PUSTERTAL, Landschaft. Geschichte und Gegenwart an Drau, Rienz und Ahr. Das östliche Südtirol zwischen Sextener Dolomiten und Mühlbacher Klause. Bozen, Verlagsanstalt Athesia, 1972. 448 str., 12 barvnih in 48 črno-belih prilog. Vsebina knjige obsega opise krajev Pustriške doline od Winnebacha t. j. od državne meje med Italijo in Avstrijo. Karl Rampold ima doktorat iz germanistike in je avtor številnih del o Južni Tirolski.

² Dr. Egon Kùhebacher: Die Hofmark Innichen. Ein Heimatbuch für Einheimische und Gäste. Innichen, Herausgegeben von Festkomitee 1200 Jahre Innicheus, 1969, 232 str., 23 prilog. Knjigo je prejel na proslavi v Innichnu dr. Milko Kos in se nahaja sedaj v knjižnici Inštituta za občo in narodno zgodovino SAZU. Nanjo me je opozoril višji strokovni sodelavec tov. Božo Otorepec in se mu zato zahvaljujem.

³ Neunundzwanzigtes Programm des kais. königl. Gymnasium zu Brixen. Ausgegeben am Ende des Schuljahres 1879, Brixen. Vsebina: Joh. Chr. Mitterrutzner, Director: Slavisches aus dem östlichen Pustertale in Tirol. XIV. str. To poročilo ima Slovenski šolski muzej. O tem izvestju so poročale Novice in Učiteljski tovariš, l. 1880. Slovenski prevod je pripravil Malovrh in je izšel pri Krajcu v Novem mestu. En izvod prevoda ima NUK, drugega Študijska knjižnica v Novem mestu.

⁴ Mitterrutzner je bil doktor teologije in filozofije ter je poleg ravnateljstva poučeval na gimnaziji zgodovino, zemljepis in italijanščino. Rojen je bil 1818 v Tilsu na Tirolskem ter je imel več častnih nazivov in je smatral, da je prav, če mladina sliši kaj o nekdanjih prebivalcih Slovanih. V izvestju je poleg izvlečka Jülgovega predavanja še tolmač za krajevna imena. Jülgov govor je deloma objavljen v reviji »Zeitschrift für die österreichische Gymnasien« l. 1874 na str. 608–609 v sestavku »Bericht über die Verhandlungen der neunundzwanzigsten Versammlung deutscher Philologen und Schulmänner zu Innsbruck vom 28. September bis 1. October 1874«.

hard Jülg⁵ na zborovanju nemških filologov v Innsbrucku leta 1874. Ta je predaval o ljudstvih, ki so naseljevala Tirolsko v starem in srednjem veku in omenil med njimi kot zadnje tudi Slovane, ki so prišli v te kraje po odhodu Langobardov. Mitterrutzner je menil, da je to zanimiva in primerna tema za šolsko izvestje in je zato povzetek predavanja objavil. V njegovem povzetku so objavljeni podatki o nekdanji slovanski naselitvi na mnogo večjem ozemlju Tirolske kakor je to običajno omenjeno. Nadalje sem črpal gradivo v reviji »DER SCHLERN«,⁶ ki izhaja pri založbi Athesia v Boznu; tam so objavljene razprave, ki omenjajo kraj Innichen.

Prva izpričana vest o šolanju naših prednikov je zabeležena v spisu »O spreobrnitvi Bavarcev in Karantancev« (Conversio Bagoariorum et Carantanorum),⁷ ki seže v čas, ko je slovenski knez Borut (leta 744 ali 745)⁸ s pomočjo Bavarcev premagal Obre in so Karantanci prišli pod bavarsko nadoblast. Tam je zabeleženo, da sta se šolala na prošnjo kneza Boruta v samostanu na Chiemskem jezeru sin Gorazd ter nečak Hotimir, ki ju je moral odstopiti Bavarcem kot talca. Po tem podatku moremo sklepati, da je takrat v tem samostanu delovala šola. V benediktinskih samostanih so imeli po svojem pravilniku povsod tudi šolo in na veliki sinodi v Soissonsu leta 744 je bilo znova potrjeno, da ni samostana brez šole. O organizaciji samostanskih šol v tem obdobju je bilo objavljenega dokaj gradiva. V publikaciji »Karl der Grosse und seine Zeit«⁹ so našeti samostani, ki so skrbeli za širjenje krščanstva (str. 47). V poglavju »Samostani — središče kulture in izobraževanja« so med drugim navedeni Innichen, Schledorf in Kremsmünster. Ti so bili ustanovljeni na bavarski meji. V razpravi o srednjeveški naselitvi pravi Ernest Klebel,¹⁰ da kaže vrsta teh samostanov mejo slovenske naselitve v osmem stoletju.

Bavarski vojvoda Tasilo III. je podaril z darilno listino, napisano v Boznu leta 769, zemljišče v Pustriški dolini opatu Attonu. Ta listina je objavljena v »Gradivu za zgodovino Slovencev v srednjem veku«,¹¹ ki ga je zbral dr. Fran Kos. Ohranjena je v prepisu o freizinski tradicijski knjigi, ki se nahaja sedaj v Münchnu. Prepis je nastal po dosedanjih ugotovitvah okoli leta 820. Iz besedila izvemo, da je podaril Tasilo III. kraj »India« in zemljišče od potoka Tessido do slovenske meje, to je do potoka, ki teče z Anraške gore, Attonu opatu benediktinskega samostana sv. Petra v kraju Scharnitz (Scaran-

⁵ Dr. Bernhard Jülg je bil univ. prof. jagelonske univerze v Krakovu in po stroki klasični filolog. V svojem predavanju je zelo simpatično omenil Alpske Slovane, ki so po odhodu Langobardov naseljevali od šestega stoletja večji del Tirolske, dasi se sedaj ne čuje nikjer več njihova govorica, so ostale druge sledi.

⁶ Revija »DER SCHLERN« izhaja v Boznu v založbi Athesia. Nanjo me je opozoril, da jo ima naročeno Institut za slovensko narodopisje SAZU, znanstveni svetnik dr. Milko Matičetov, za kar se mu zahvaljujem. Kühebacher je objavil v tej reviji leta 1969 razpravo: Zur Geschichte des Marktes Innichen. Der Schlern, 1. 43, zv. 9—10, 1969. 405—423 str. V njej razpravlja o nastanku trga in omenja Alpske Slovane ter delovanje samostana. V letniku 1970, zv. 9—10, 433—460 str. je objavljena razprava: Zur Geschichte der Stiftschule von Innichen. V prvem poglavju omenja listino, na kateri je podpisan »magister Herimar« kot priča. Pri obeh razpravah ima obširne bibliografske podatke za snov, ki jo obravnava.

⁷ Dr. Milko Kos, *Conversio Bagoariorum et Carantanorum*. Ljubljana, 1936, Dr. Vlado Schmidt citira to vest v svojem delu: *Zgodovina šolstva in pedagogike na Slovenskem*. I. Ljubljana, 1963, na strani 16.

⁸ Dr. Bogo Grafenauer: *Država Karantanskih Slovencev*. V Koroški zbornik, Ljubljana, 1946, na strani 96.

⁹ KARL DER GROSSE UND SEINE ZEIT, Besedilo sta priredila Giancarlo Buzzi in Eva Krieg, nemški prevod je oskrbela Julia Schlechta. It. izdaja Arnoldo Mondadori, Verona. Nemški prevod: Emil Vollmer Verlag, Wiesbaden, 1968, 76 str. in obilo barvnih ilustracij iz rokopisov in knjig.

¹⁰ Ernst Klebel: Die mittelalterliche deutsche Siedlung im deutsch-magyarischen und deutsch-slovenischen Grenzraum. Objavljeno v Die Südostdeutsche Volksgrenze. Berlin, Volk in Reich Verlag, 1934. Na strani 40 našteva samostane na jugu Bavarske, ki so bili istočasno meja naselitve v osmem stoletju.

tia-Tschernitz-Črniče), da bi tam sezidal samostan in da bi se neverni Slovenci pripeljali na pot resnice. Po navedbah v listini so bili naseljeni Slovenci v Pustriški dolini v njenem vzhodnem delu ob reki Dravi od Lienza do Innichena (India). Tačas pa je bil po besedilu v listini spodnji del Pustriške doline ob reki Rienz, ki izvira na Toblaškem polju, nenaseljen, najbrže zaradi bojev, ki so bili pred tem med Karantanci in Bavarci ob prehodu iz 6. v 7. stoletje. V listini ni omenjena samostanska šola, ki naj bi bila ustanovljena istočasno s samostanom. Kühbacher pa meni, da je po takratnih pravilih benediktincev bila odprta tudi šola, dasi ni izpričana v doslej znanem gradivu. Ta njegova domneva se opira na podatek v darilni listini iz leta 828, s katero je v kraju Wipitina (Sterzing) naseljeni Quartinus podaril samostanu v Inticha (Innichen) vinograde. Na tej listini je med pričami podpisan menih samostana Inticha »magister Herimar«. Listina je bila napisana 17. januarja 828.¹² Odprto pa je vprašanje, ali je magister Herimar poučeval v samostanski šoli v Innichenu ali v kraju Säben, kjer je bil takrat sedež škofije. Znani avstrijski zgodovinar in arhivar Leon Santifaller¹³ je mnenja, da je dvomljivo, da bi že leta 828 bila v Innichenu šola. Pri tem ima v mislih tako organizacijo šole, kakor so nastale po sinodi v Aachenu (789). Po pravilih te sinode je za vodstvo šol bil predviden »sholastik«, ki je tudi sam poučeval. Za duhovniški naraščaj so imeli notranjo šolo in gojenci so se imenovali »pueri oblati«. Zunanja šola je pripravljala učence za posvetne poklice, sprejemali so sinove plemičev in svobodnjakov. Ti so se imenovali nutriti. Da so te šole sprejemale učence Karantancev — Slovencev, je znan doslej en dokaz, objavljen v drugi knjigi Frana Kosa.¹⁴ Po tej listini je plemeniti Ragici (str. 400) okoli leta 1000 podaril briksenski cerkvi dve slovenski kmetiji blizu gradu Kamen v Podjuni. To darilo je poklonil zato, da bi njegov sin, ki se vzgaja za duhovnika in njegov služabnik prejemala hrano skozi šest let. Takrat je bil škof v Briksnu Albuin, ki je prenesel sedež škofije iz Säbna v Briksen. Po tej listini lahko sklepamo, da so v samostanske šole v samostanih, ki so bili naštetih že poprej in so jih ustanovili na meji ozemlja, naseljenega s Sloveni, sprejemali tudi sinove Karantancev ter jih vzgajali za mašnike ali za posvetne poklice. V vsem objavljenem gradivu o prvih šolah na Tirolskem pa avtorji razprav nikjer ne omenjajo, da so te šole obiskovali tudi sinovi naših prednikov, naseljenih na tem ozemlju in da so zapustili mnogo sledov o svojem bivanju od šestega do dvanajstega stoletja. To pač zato, ker je bila v času, ko so izšle te razprave, tendenca zabrisati vse, kar bi kazalo, da je bil del prebivalcev slovenskega porekla in da so se Sloveni priselili na to ozemlje pred Bavarci.¹⁴

¹² Dr. Fran Kos: Gradivo za zgodovino Slovencev v srednjem veku. Ljubljana, 1902. Prva knjiga. Na strani 274 in 275 pod št. 23 a ima izvleček listine bavarskega vojvode Tasila, s katero je ta podaril zemljišče opatu Altonu leta 769. Kos ne omenja šole, pač pa pove, kako je kraj India spreminjal ime tekom časa. To listino podrobno citira Kühbacher v svojem delu na str. 46—53.

¹³ Dr. Fran Kos: Gradivo za zgodovino Slovencev v srednjem veku. Druga knjiga (l. 801—1000), Ljubljana, 1906. 514 + LXXXIV strani. Na strani 409 pod št. 536 ima prevod listine, s katero je Ragici za večne čase podaril bixenski cerkvi in njenemu škofu Albuinu in odvnetiku Izaku dve slovenski kmetiji. Datum manjka, najbrž je bila napisana okoli 1000.

¹⁴ Leo Santifaller: Das Brixner Domkapitel in seiner persönlichen Zusammensetzung im Mittelalter. I. Allgemeiner Teil. Innsbruck, 1924. Schlern Schriften 7. Na strani 102 poroča o Aachenski sinodi (789) in njenih sklepih o šolah. Prva sled za stolno šolo je v listini iz let 985 do 1005, ko omenja plemiča Ragicija, kakor ga že omenja Fran Kos. Magistra Herimaria pa omenja na strani 111, ko je v letu 828 podpisan kot priča. S tem v zvezi opozarja na delo Th. Bitterauf: Die Traditionen des Hochstiftes Freising. München, 1905—1909, I. del.

¹⁵ Andreas Stoll: Geschichte der Lehrerbildung in Tirol. Konrad Fischner: Die ersten Schulen in Tirol. Tiroler Schulfreund. 1. Jg. 1880. Str. 3. Karl Wolfsgruber: Das Collegiatstift Innichen und dessen Beziehungen zu Freising, to predavanje je imel na proslavi 1200-letnice kraja leta 1969, 18. 9.

Vse do leta 1141 ni za obstoj šole v Innichenu točnih dokazov v listinskem gradivu. Za obstoj samostanske šole benediktincev v dvanajstem stoletju tudi ni več dokazil in najkasneje leta 1140 je freisinški škof Oton, kamor je spadal samostan in kraj Innichen, obnovil ali pa ustanovil kolegiatni kapitelj, ki je vzdrževal svojo šolo. Po tem letu (1141) je tamkajšnja šola večkrat omenjena in znani so tudi nekateri učitelji. To pa je že v dobi, ko je napredovala germanizacija v Pustriški dolini. Po vseh teh navedbah lahko ugotovimo, da je prvi izpričani učitelj na Tirolskem Herimar in šola v Innichenu med najstarejšimi. Vsi raziskovalci tirolske zgodovine sodijo, da prvi začetki šolstva sežejo v karolinško obdobje.

V tem času so v kneževini slovenskih Karantancev še ohranili svojo narodno pravo, to že zato, ker so se pokristjanili v manj dramatičnih okoliščinah kakor polabski Slovani. Karantanija je kot Sclaunna prikazana tudi na alegorični poklonitvi narodov cesarju Otonu III. poleg Rima, Galije in Germanije v podobi ženske.¹⁵ Ta Sclaunia predstavlja Karantanijo in ne Polabske dežele kakor meni Kurt Pfister.¹⁶

Iz gimnazijskega poročila iz leta 1879 izvemo, da je na gori Pfeffersberg blizu Säbna pri razvalini gradu Voitsburg še ohranjena starodavna cerkvena sv. Cirila, ki ga Bavarci niso nikdar častili. Ta cerkvena, o kateri poroča tudi Bidermann,¹⁷ še vedno stoji in sem jo videl v juniju 1976. Za podatke o cerkvi sem pismeno prosil dr. Karla Wolfgruberja v Brixnu, ki je vodja zavoda za zaščito spomenikov za Južno Tirolsko, toda odgovora doslej še nisem prejel.²⁴

O sledovih nekdanjih slovanskih naseljencev na Tirolskem je že prof. Jül omenil, da so sledi o njihovi naselitvi v Wipptalski, Zillertalski dolini ter ob reki Inn do kraja Telfs in Imst. Nadalje sodi Bidermann,¹⁷ da je Tasilo III. podaril ozemlje v Pustriški dolini menihom samostana v kraju Scharnitz, ki se nahaja blizu Mittenwalda ob tirolsko-bavarski meji zahodno od Zirla, zato ker so ti menihi najbrže razumeli slovensko govorico, ker so v njihovi bližini takrat prebivali Slovenci. Menil je, da bodo zaradi tega uspešneje opravili svojo misijonsko nalogo. Atton, prvi opat v Innichenu, je postal kasneje freisinški škof (783—810) in freisinška škofija je prišla prva s svojim krščansko misijonskim delom v dotiko s slovenskim prebivalstvom.¹⁸ V Innichenu je živel v letih 1053 do 1078 menih Batho, ki je deloval kot misijonar med Karantanci in je omenjen v Arenbeckovi kroniki (Chronik der Bajowarien) kot apostol Karantancev.¹⁹ Po tem bi sodili, da so do takrat bili tam še mnogi Karantanci slovenskega rodu.

Iz že doslej zbrane dokumentacije o pričetku pouka na nekdanj slovenskem ozemlju imamo izpričano šolo v Kopru 1186. leta, na Koroškem pa so

¹⁵ Dr. Josip Mal: Slovenska Karantanija in srednjeveška nemška država. Objavljeno v: SAZU, Razred za zgodovinske in družbene vede, Razprave 2, Ljubljana 1953, str. 103—157. O miniaturi poroča na strani 108. Kopija je objavljena: J. Mal: Kontinuiteta slovenske karantanske kneževine, Celje, 1949.

¹⁶ Kurt Pfister: Die Welt des Mittelalters, Wien, 1952. Na strani 420—421 v poglavju »Die Buchmalerei der Reichenau und das Weltreich der Ottonen« je opisana alegorija poklonitve brez kopije. Pfister meni, da podoba Sclavinie predstavlja Polabske dežele, ki so prav v poletju 997 bile podjarmljene. Kopija miniature je bila objavljena v Dr. Otto Henne am Rhyn: Kulturgeschichte des deutschen Volkes, zv. I. na strani 164. Original miniature hrani Dvorna in državna knjižnica v Münchnu.

¹⁷ Dr. H. J. Bidermann: Slaven-Reste in Tirol. Slavische Blätter, I. Str. 12—16; 78—83. Ponatis v Dorfllinde, Bruneck, 1886. Delo citira Mitterrutzner v gimnazijskem izveščju na strani IX.

¹⁸ Dr. Rajko Nahtigal: Važnost latinskega dela brižinskega kodeksa in njegovih pripiskov za vprašanje o postanku in domovini slovenskih odlomkov. (Objavljeno v Casopis za slovenski jezik, književnost in zgodovino. I. letnik, Ljubljana, 1918, str. 1—65.) Tam pravi na strani 50: »S slovensko zemljo je brižinska cerkev prvič prišla v dotiko z ustanovitvijo innichenskega samostana v Pusterski dolini. ... zatem pravi malo kasneje »Tako je brižinska cerkev bila iz prvih, ki je prišla s svojim krščansko-misijonskim delom v dotiko s slovenskim ljudstvom.«

¹⁹ Kühebacher: Die Hofmark Innichen, stran 163; Nahtigal, v op. 18 cit. razpravi, stran 49.

ugotovljene šole²⁰ v Šentvidu (1220), Velikovcu (1231) in Krki (1189), tem slede šole v Mariboru, Škofji Loki in Ljubljani. V Pustriški dolini je ugotovljena šola v Brunecku šele 1396, v Toblachu 1431, v Windisch Matrei (sedaj Matrei in Ost Tirol) 1290.²¹ V okolici tega kraja so v dolinah Kalser, Deffereger, Virgen in Isel še sedaj močni sledovi o nekdanjih slovenskih naselnicah. Kühebacher piše tudi o njih in pravi,²² da so v Dravski dolini proti Lienzu ohranjena krajevna in ledinska imena ter kozolci, ki so značilni za slovenske kraje, nadalje oblike hiš in nekatere šege, ki spominjajo na nekdanje tu bivajoče Wende. Kljub vsemu temu pa trdi, da s tem ne misli, da so današnji prebivalci te doline potomci Wendov, temveč Bavarcev, ki so se kmalu po prihodu Slovanov pričeli priseljevati. Menihi samostana v Innichenu niso po njegovem smatrali za glavno svojo vlogo pokristjanjenja Slovanov, poudarjenega v darilni listini, temveč organizacijo bavarske naselitve v Zgornji Pustriški dolini. Samostan naj bi bil trdnjava proti alpskim Slovanom.²³ To mnenje je v razpravi, objavljeni leta 1970, spremenil in pravi, da so menihi imeli nalogo vzgajati duhovnike in da je bil pouk v tej šoli prirejen le za praktično opravljanje mašniških opravil ter da so bili uspehi šole skromni.

Na temelju vseh teh podatkov lahko zaključimo, da je šola v Innichenu med najstarejšimi na nekdanji Slovinci naseljenem ozemlju, čeprav bi pričela s poukom šele v letu 1140. O delovanju samostanskih šol na tem ozemlju je z vidika slovenskega zgodovinopisja zelo malo znanega in bilo bi treba ugotoviti vlogo teh šol pri germanizaciji ozemlja.

²⁰ Arhiv Slovenskega šolskega muzeja (kartoteka šolskih kronik) in Dr. Vlado Schmidt: Zgodovina šolstva in pedagogike na Slovenskem zv. I, str. 17 in 22.

²¹ K delom, ki obravnavajo slovensko naselitev na Tirolskem, je šteti tudi knjigo, ki jo je napisal Meinrad Pizzinini: Osttirol, eine Bezirkskunde. Tyrolia Verlag, Innsbruck, Wien, München 1970. Obsega 160 strani in ima 8 barvnih ter 16 črno-belih reprodukcij. V njej omenja poraz Bavarcev, ki jih je vodil proti Slovenom vojvoda Garibald okoli leta 610, pri sedanjem kraju Lienz, kjer je nekdanji Aguntum. Tudi ta pisatelj govori o sledovih nekdanje slovanske naselitve v lienški okolici (krajevna in ledinska imena). Omenja tudi darilno listino Tasila III. (str. 18) ter misionsko delovanje oglejskega patriarhata ter salzburških škofov. Na straneh 190—110, kjer opisuje gospodarski razvoj Vzhodne Tirolske, pravi, da so zaradi naseljevanja Bavarcev bili Slovani vedno bolj odtrgani in slovanski jezik kot občevelni jezik na tem področju zamrl v splošnem v 14. stoletju. V dolinah Defereger, Virgen, Isel in Kals pa so na obrtniških izveskih mnoga slovanska imena kot Blaznik, Tratnik, itd.

²² V op. 2 cit. delo str. 136—138.

²³ Kühebacher: Zur Geschichte des Marktes Innichen. Schlern, 1969, stran 406. V odstavku »Zgodovina trga Innichen do 13. stoletja«.

²⁴ V februarju 1977 mi je poslal dokumentacijo o cerkvi in dve fotografiji dr. Karel Gruber iz Brixna.

Zusammenfassung

NOTIZ ÜBER DIE ERSTE SCHULE IN DEM EINST SLOWENISCHEN GEBIET

Die im Jahr 1972 erschienene Publikation von Karel Rampold »Pustertal« hat den Verfasser dazu bewogen, das Material über die Schule in Innichen zu sammeln, die in dem 769 mit einer Schenkungsurkunde des bayerischen Herzogs Tassilo III gegründeten Benediktinerkloster eröffnet wurde. Mit der Klostergründung hat der Herzog die Christianisierung der im Pustertal ansässigen Slawen fördern wollen. Beim Sammeln schriftlicher Unterlagen hat der Verfasser festgestellt, daß außer Kühbacher, der zur Zwölfhundertjahresfeier der Stadt Innichen die Monographie »Die Hofmark Innichen« herausgegeben hat, noch andere Autoren über diese Schule berichtet haben, doch hat keiner außer Kühbacher die damals dort lebenden Alpenslawen erwähnt. Es wäre jedoch wichtig für uns, festzustellen, wann der Unterricht für unsere Vorfahren begonnen hat und wie solche Schulen ihre Entwicklung beeinflusst haben. Das Erzbistum Salzburg hat sich bekanntlich neben seiner Missionsarbeit auch um die Germanisierung bemüht; die Folgen dieser Tätigkeit sind noch heute an den nationalen Grenzen abzulesen.

Mit diesen Aufzeichnungen hat der Verfasser nur das Interesse für das Studium der Geschichte der damals wirkenden Klöster erwecken wollen, die in unserer Geschichtsschreibung immer nur erwähnt werden.